

YONEKONO DOPO LETA

EBETE HIBIMA: MIDIPA:TAMO ODODIYA:

Ka:ka: Taboeno Komo

1 ¹La: ulihopa:la:, ale Ka:ka: Taboeno komo ba:moe leta ipuwalo la:tamo da:hawakalimitama:, ba:be Tabote ba: dopamo tupuimi mabuni demedenami ba:be Kodawala. Ba: hibila, ale ba:ma tetelo ba:be Taboeno komo aeno galamo ulihote ba:gala aeno baidinomamo a:kumiya:ma:, iyo, ale umiti aeno kokotonomamo ebe atumu ologiyama:.*
²Mabu ba:be Ka:ka:te ba:moe hopolo a:hawakaluya: ba:gala ale aeno baida:mo ebe umiya:ma:, ba:bema: ale ebena komo hawakalimilo Nabiwi Godokono wiboha: ka:ka: komoma: la:tamo ba:moe tabo ba:bema: olamagimitama:. Numa:la:, kebe Ka:ka:te dopamo Godokoba: demedenami, ba:be Ka:ka: ba: galane atamo da:pehawakaluya: ba:be atu Ka:ka:la.* ³Ba:bema: mabu keka: ale ulamete dulihuya:ma: ba:bi komo la:tamo dolamagimitama:? Mabu bitana a ubila la: ulihopa:te ago kapiyama: eda:ha, ale Nabiwi Godokoba: ba:gala ebena Gudu Ya:su Kelisokoba: kapiyama: keba ka:na keda:hanama: ba:ba ka:na, ⁴ba:bema: hibila, ale ba:moe leta bododima:, la:la, ala, a hiliyonomoeno kalakalate konomoma: keda:ma:.*

Godokono Alo Ipuwalo Wapata:lame Komo

⁵Ba: hibila, ale Godokono Gudugodone duliya:ma: ba:be atu tabo ba:ma ka:na olamagimitama:, Godoko ba: alola, ebegodolo eta du komote kitanaha:, puliyanomola.* ⁶Ba:bema: ale du ipuwalo ba wapata:lame ba:ma ka:na da:ga:lama:, a eba:go kapiyanomoma: eda:hanama:, hibila, a ba: ha:da amihohopila mabu ale aeno emede ipuwalo ha:da gabodo

---

* 1:1 Yon 1:1 * 1:2 Yon 1:14 * 1:4 Yon 16:24 * 1:5 1Tim 6:16; Yai 1:17

tolamenama.* ⁷Huiyatiya Godote alo ipuwalo keba ka:na kemedena ale ba:ba ka:na ebena alo ipuwalo da:wapata:lamenama; ba:ba tetelo ale ebe ipuwalo ba emedehona kapiyanomoma: beda:hanama; iyo, ebena Gudu Ya:suti ebena hawa:mo aeno kuba ododili komokomo hiliyonomo bukulalea:menakomene.

⁸Numa:la; keba tetelo a ha:kiya a kuba ododiliha:pima: da:ga:lama; a ha:kiya a ha:da kamihoa:mema:nema; ba:bene agodolo hibi komote a:kitanamene.* ⁹Huiyatiya ale aeno kuba Godotamo da:hawakalilamema; ebete a owalubima: kebe tabo dopamo dolamagiya: ba:be komo ebete hibi tuputupu gabodo kododima:ne, iyo, ebete aeno kuba ododili komokomo egebolea:mete kadodolea:mema:ne, ba:gala ebete aeno tepo ipuwoeno kuba dalowa: kukulalea:mema:ne. ¹⁰Ba:moe ba:be mabuma: a ha:kiya a kuba ododiliha:pima: da:ga:lama; ale ba:be tabamo Godoko ha:da dawama: midilo ebena hibi tabote a ipuwalo a:kitanamene.

Ya:su Kelisoko Ba: Aeno Owalubidawala

2 ¹Naeno guguda:la; nale ba:moe tabo ba:moe letamo miya:tete la:tamo poememo la:le eta kuba Godotamo ododikapoma; huiyatiya keba tetelo a ipuwalo lumagiti kuba dododimini, ba:ba tetelo ebe owalubima: aeno Tuputupudawa ba:luta, ebe ba: Ya:su Kelisotela, toetoe tabamo a Nabiwi Godotamo da:wadiya:paa:tenako ba:be Owalubidawala.* ²Ba: hibila, Godokono mauba komote atamo dopamo uluhukuya: mabu a ba: kuba ododilipila, huiyatiya Kelisote aeno kuba ododili komokomo ebena hawa:mo degebolea:miya; ba:ba tetelo ebete Godokono mauba komo upula:te a Godokoba: a:kapiyuia:miya. Huiyatiya numa:la; ba:be ododi komodo ebete a hibima: midipi kapiya kowalubiya:ha; ao, ebete ba:be atu tetelo hopo habanapi hiliyonomo owalubilima: ibino kuba komokomo ebena hawa:mo egebolelamiya.*

³Ba:bema: ale Godokono tutumu tabamo da:papamila:halema; ba:moe gabodo a ebena komo hibilo kiya:tawahama:nema. ⁴Iyo, eta lumagiti Godokono tutumu tabamo papamiwataheno ba:ma ka:na da:goemene, “Na Godokono komo iya:tawala,” ebe ba: ha:da amihodawala, ebegodolo hibi komote kitanaha; ⁵huiyatiya kebe lumagiti Godokono tabamo papamiwatate hibilo dododimini, ebena malemale emalagidolo komote ba:be lumagino tepo ipuwalo kotaboma:ne. Ba:bema: ale Godoko ipuwalo demedehonama; a keba ka:na na:kiya:tawahama:?” ⁶A ba:be komo ba:ma ka:na kiya:tawahama:nema; pote Godoko ipuwalo emedenama: da:goemene, wadiyala Kelisote keba ka:na ka:pata:nami ebete ba:ba ka:na na:pata:namene.

* 1:6 1Yon 2:4 * 1:8-9 Ohale 32:5; Mulu Tabo 28:13 * 2:1 Yun 9:24

* 2:2 Yon 1:29; Kol 1:20; 1Yon 4:10 * 2:5-6 Yon 14:21,23

Ya:sukunu Uli Tutumu Tabo

⁷Naeno hidohido mabuluba:la:, nale ba:moe leta ipuwalo Ya:sukunu uli tutumuino komo da:hawakalimitamo, ba:be tutumu dopamo tupuimi mabuni la: ba: uliya:mata, ba:bema: ba:moe uli tutumu la:godolo pakala tutumu keba ka:nala:ka: ba:ba ka:nala.* ⁸Huiyatiya wadiyala ba:be pakala tutumuti la:tamo ulinoma: gala na:keda:mene, mabu ba:ma tetelo ebena hibi komote Kelisoko ipuwalo ba:gala la: ipuwalo a:hawakalanako, iyo, du komote ba: na:wibo, ba:bene hibi alote ba puluhuku ba: na:la:mina.*

⁹Ba:bema: nale ba:moe leta ipuwalo uli tutumuino komo gala ba:ma ka:na kahawakalimitamo, kebe lumagiti alo ipuwalo emedenama: goelo ebena ekawitamo da:maubana, ebete du ipuwalo bemedena, iyo, ebete du ipuwane kuluhukuha:.* ¹⁰Huiyatiya kebe lumagiti ebena ekawi malemalelo demalagidolona, ebete alo ipuwalo bemedena ba:gala ebena ododi komodo ebena ekawiti nato ukamidate a:kagamene.* ¹¹Ba: hibila, kebe lumagiti ebena ekawitamo da:maubana, ebe ba: du ipuwalo emede lumagila, iyo, ebete kebe gabodo ka:pata:na ba:gala ebete kebamo ka:tona, ebe ba:bi komo iya:tawaha: mabu duti ebena baidi a:mula:lemi.*

¹²Naeno guguda:la:, na la:tamo leta bododimo mabu Godote Kelisokono helo mahilamo la:eno kuba egebolelamete adodolelamia:ta.

¹³Ba:gala naeno naba:la:, na la:tamo leta bododimo mabu la: aeno Kodawoeno komo iya:tawahala, ba:ma ka:na ebe ba: dopamo tupuimi mabuni demedenami ba:gala emedena tetelo demedenamene ba:be dawala.

Ba:gala uli apepeho dubala:, na la:tamo leta bododimo mabu la: Kuba Namutudawatamo ba alaholoho ebena wato kikipo ba:bo lawimata.

Iyo, naeno guguda:la:, na la:tamo leta bododimo mabu la: Nabiwi Godokono komo iya:tawahala.

¹⁴Ba:gala naeno naba:la:, na la:tamo leta bododimo mabu la: aeno Kodawoeno komo iya:tawahala, ba:ma ka:na ebe ba: dopamo tupuimi mabuni demedenami ba:gala emedena tetelo demedenamene ba:be dawala.

Ba:gala uli apepeho dubala:, na la:tamo leta bododimo mabu la: helohelonomola, ba:bene Godokono tabote la: ipuwalo ba itana la: Kuba Namutudawoeno wato kikipo ba:bo lawimata.

Ba:moe Hopoeni Iliina Ba:gala Awagaha Komokomo Koamo Akemalagidolenala:

¹⁵Ba:bema: la: hidamo! Ba:moe hopoeni ilina ba:gala ebena awagaha komokomo koamo akemalagidolenala:, mabu kebe lumagiti ba:moe

---

* 2:7 Yon 13:34; 2Yon 5-6 * 2:8 Lom 13:12; Yon 1:9 * 2:9 1Yon 4:20 * 2:10 Lom 14:13
* 2:11 Yon 12:35

hopoenom komokomo koamo demalagidolena, ebete Nabiwi Godoko malemalelo emalagidolo modoboha.* ¹⁶Ba:bema: hopo haboeno komokomo keba ka:nala:ka:? Ba:bi komokomo ba: kuba tawakaluba:te kateneno ubilo demalagidolenaka ba:bi komokomola, ba:gala iba:te baida:mo ulamete ibino ubilo duwatanaka ba:bi komokomola, ba:gala iba:te kebe komokomo ododililo dawagahanaka ba:bi komokomola. Numa:la:, ba:bi hiliyonomo hiya:hiya: kuba komate hopo habanapino ukuini ikulinaka, Nabiwi Godogodoneha!* ¹⁷Ba:bema: ba:moe komo ba: hibila, ba:moe hopo ba:gala ba:moe hopoenom kuba ubi komate ba: na:wibohona, huiyatiya kebe lumagiti Godokono ubi komamo da:papamiwatamene, ebete wiboha: ka:ka:go bemedenamene.*

Kelisotamo Alaholo Komo Ododidawoenom Komo

¹⁸Naeno guguda:la:, hopo haboeno kuititi tetete ba: na:tatali. Iyo, dopamo la: ba:ma ka:na uliya:mata, Kelisotamo Alaholo Komo Ododidawate ba: na:pe, ba:bema: hibila, komo dubu hiliyonomate ya:lo a:mahila:haliya: Kelisotamo alaholo komo kododilinakoma:, iba:te ba:ma tetelo hopo habalo bemedehona. Ba:bema: a ba:moe komone niya:tawahanama:, ba:moe ba: hopo haboeno kuititi tetela.* ¹⁹Numa:la:, ba:bi dubate aeno kapiyuimi da:miya:pui, ba:be mabuma: iba:te aeno kapiyuimi tawakalubima: hibilo keda:hanaha:. Keba tetelo iba:te aeno kapiyuimipima: neda:hanatale iba:te a ipuwalo bemedehonana:, huiyatiya iba:te a hibilo da:miya:pui ba:be komote a biya:tua:mena, ibi ipuwalo eta lumagiti aeno kapiyuimidawama: keda:naha:.*

²⁰Huiyatiya la:eno komo hiya:nomola. Kelisote ebene Hidotalona Gobogobo la: hunamo da:haminuya:, ba:bema: ka:lo la: hiliyonomate Godokono hibi komo iya:tawahala.* ²¹Iyo, la: daedae ukuia:go kemedehonaha:, huiyatiya la: Godokono hibi komo iya:tawahanomola, ba:ma ka:na eta ha:da tabote ebegodone a:kuluhukale. Ba: hibila, ba:be mabuma: nale ba:moe leta la:tamo ododimo. ²²Ba:bema: la: ipuwalo ha:da amihodawa potela:ka:? Ebe ba: Kelisotamo alaholo komo dododina ba:be lumagila, ba:gala ebe ba: pote da:goena Ya:suku Kelisoteha: ba:be dawala. Numa:la:, ba:bako lumagiti Nabiwi Godoko ba:gala ebene Gudu Ya:suku ubiha:ma: ba eda:na ba:be komo hawakala ba:bo goenako.* ²³Iyo, kebe lumagiti Godokono Gudu mabuma: ubiha: tabo hawakala da:goena, ebete atumu Nabiwi Godoko ubiha: tabo bekagoena, huiyatiya kebe lumagiti Godokono Gudu anukumima: hawakala da:goena, ebete atumu Nabiwi Godoko anukumima: kagoena.*

* 2:15 Lom 8:7 * 2:16 Lom 13:14 * 2:17 Ma:t 7:21 * 2:18 Ma:t 24:5,24; 2Yon 7

* 2:19 Oel 20:30 * 2:20 1Kol 2:15 * 2:22 1Yon 4:3; 2Yon 6

* 2:23 Yon 5:23; 1Yon 4:15; 5:1

²⁴Ba:bema: la:le dopamo tupuimi mabuni kebe hibi tabo kulihuya:ma, wadiyala la: ipuwalo ba:be tabote nitanamene. Ba: hibila, la: ba:be tabo kodakodalo datila:nama, ba:bema: la: Nabiwi Godoko ba:gala ebeno Gudu Ya:suku ibi ipuwalo bemedehonamata. ²⁵Iyo, numa:la:, Godokoba: emede komo ba: wiboha: ka:ka:la, Ya:suti atamo ikaa:mema: hibinomolo da:goiya: ba:moe ba:be komola.

²⁶Ba:bema: puya:te la: ha:da amiholamema: dewagelena, nale ibino ha:da komo hawakalimima: ba:moe leta ba:bema: ododimo. ²⁷Ba: hibila, la: ibino ha:da amiho komamo a:kaguda:mata, mabu Kelisote ebeno Gobogobo la: hunamo ya:lo a:haminuya:, iyo, ebete emedena tetelo la:go ba emedena ebe ha:kiya hiliyonomo komokomo la: biya:tulamenakomena:ta, eta lumagitiha:. Numa:la:, ebeno iya:tulame komo ba: hibinomola, iyo, eta ha:da amiho komote ebegodone a:kuluhukale, ba:bema: ebete la: keba ka:na kiya:tulametana, wadiyala la: ba:ba ka:na ebe ipuwalo nemedehonala:.*

²⁸Iyo, naeno guguda:la:, wadiyala la: Kelisoko ipuwalo nemedehonala:, ba:bema: ebeno pe hegelate duluhukumini, ale ba:ba teta:mo nikuliti toleha:ma: ba eda:ha ebeno holoholo hapulu eta komoma: a:kahilopohama:. ²⁹La: iya:tawahala Kelisoko ba: tuputupudawala, ba:bema: wadiyala la: ba:moe eta komo atumu na:kiya:tawahala:, kebe lumagiti ebeno tuputupu komo ipuwalo demedena, ebe ba: Kelisoko huiyala ba:gala ebe ba: Godokono gudu etala.*

Godokono Gugudino Komo

3 ¹Ba:bema: Nabiwiti a malemalelo keba ka:na kemalagidoloena, wadiyala la: ba:be komo numa:la:, iyo, ebeno malemale atamo bada konomola:ka! Ba: hibila, ebete ebeno malemale ipuwado a ebeno gugudima: ka:mina, iyo, a hibima: midipi ba: ebeno gugudima: eda:hanama:, ba:bema: hopo habanapa:te aeno komo kiya:tawahanaha: mabu iba:te atumu Godokono komo iya:tawaha:.* ²Ba:bema: naeno hidohido mabuluba:la:, a iya:tawahala ka:lo a ba: Godokono gugudila, huiyatiya a hibi iya:tawaha: galane a keba ka:na na:kemedehonama:. Ba:ma tetelo a ba:moe kapiya komo iya:tawahala, Kelisote atamo gala da:kapuluhukumini, ba:ba tetelo a ebe huiyama: keda:hama:nema: mabu ale ebeno holoholo hibilo kumima:nema:.* ³Ba:be mabuma: kebe lumagiti uliholo Kelisoko da:latimina, ba:be lumagiti ebeno tepo ipuwoeno dalowa: ukulate gala dalowa:ma: a:kamida:mene, ba:bene ebete Kelisoko keba ka:nala:ka: ba:ba ka:na bemedenamene, ebeno tepo ipuwalo eta dalowa: komote a:kitanamene.

⁴Ba:gala eta komo. Lumagiti Godokono kukala hiliyonomo ipuwalo eta kapiya dadikanalemene ba:ba tetelo ebete ebetamo kuba hibilo

* 2:27 Yon 16:13 * 2:29 1Yon 3:10 * 3:1 Yon 1:12-13; 16:3 * 3:2 2Kol 3:18

kododima:ne, mabu hibila, ebetamo kuba ododi komo ba:gala ebena kukala adikanale komo ibi ba: kapiyanomola. ⁵Iyo, la: iya:tawahala Kelisote ba:moe hopamo a:pehawakaluya: ebete tawakalubino kuba ododili komokomo gobogobamo kopemiya:telamema:. Ebe kapiyate ba:moe komo ododi modobola mabu ebe kapiyagodolo kuba ododi komo puliyala.* ⁶Ba:bema: kebe lumagiti Kelisoko ipuwalo demedena, ebete kuba ododi ipuwalo a:kemedenamene, huiyatiya kebe lumagiti kuba ododili ipuwalo demedena, ba:be lumagiti Kelisokono komo hibilo kalaweha: ba:gala ebete ebena komo iya:tawaha:.

⁷Naeno guguda:la:, la: hidamo, eta lumagiti la: ha:da akamiholama:la:! Numa:la:, kebe lumagiti tuputupu komokomo dododilinakomene ba:be lumagi ba: tuputupudawala, Kelisoko keba ka:nala:ka: ba:ba ka:nala. ⁸Huiyatiya kebe lumagiti kuba komokomo dododilinakomene ebe ba: Saitanakono guduma: eda:na, mabu ba:moe hopeno tupuimi mabuni pete ba:ma teta:mo puluhuku Saitanate kuba komokomo kapiya bododilinako. Ba:moe mabuma: Godokono Guduti ba:moe hopamo ba:bema: pehawakaluya:, Saitanate dododilinako ba:bi kuba komo ebete hibilo palukulimiti kopehawaminadigalema:.*

⁹Numa:la:, Godokono gugudima: deda:hana ba:ba:te kuba ododili ipuwalo gala a:kemedehonamena:, mabu Godote ibi ipuwamo ebena ka:ka: ya:lo ihatiya:, lumagiti hidohido kikipo hakamo keba ka:na kamihonako ba:ba ka:na. Ba: hibila, Godokono ka:ka:te ebena guguda:godolo ditanamene, iba:te kuba komokomo ododili modoboha:.* ¹⁰Ba:bema: wadiyala la: niya:tawahala:, tawakalubino ododili komate ibi banagiya:midalena, ba:ma ka:na Godokono gugudi ba:gala Saitanakono gugudi iba:te hiya:hiya: kopola:nama:. Iyo, ba:moe komo ba: hibila, puya:te tuputupu komokomo ododilihino ba:gala puya:te ibino ekaki malemalelo emalagidoleheno, ba:ba:te Godokono gugudima: keda:hanaha:.

Etate Eta Malemalelo Emalagidolo Komo

¹¹Ba:bema: numa:la:, la: dopamo tupuimi mabuni kebe tabo kulihuya:ma ba:be tabo ba: ba:ma ka:nala, wadiyala a hibima: midipi ipuwalo etate eta malemalelo kemalagidolo, etate eta malemalelo kemalagidolo, a ba:ba ka:na bemedehonama:.* ¹²La: iya:tawahala Ka:inikono komo, ba:bema: la: ebe huiyama: eda:ha modoboha:. A:iye, ebe Saitanakono guduma: ba eda: ebena amogatamo konomo kuba bododiya:. Mabu keka: ebete ebena amoga dito danakapumiya:? Iyo, ebete kuba ododili ipuwalo ba emedena, huiyatiya ebena

* 3:5 Yon 1:29; 1Pit 2:22-24; 1Yon 2:2 * 3:8 Yon 8:44 * 3:9 1Yon 5:18

* 3:11 Yon 13:34

amogate tuputupu komokomo bododilinami, ebete ebetamo ba:bema: maubuya.*

¹³Ba:bema: naeno hibima: midipi ekaka:la, la: tuputupu ododili ipuwalo ba emedehona hopo habanapa:te la:tamo mauba komokomo dododilimina:, la: ba:be komoma: akala:wa:hala:.* ¹⁴A iya:tawahala a hoe ipuwane ka:ka:mo ya:lo ogomuya:ma: mabu a komo hibima: midipi ekaki malemalelo nemalagidolenama:, huiyatiya kebe lumagiti malemale emalagidolo ipuwalo emedenaheno, ba:be lumagiti hoe ipuwane hibilo kuluhukuha:.* ¹⁵Ba:gala kebe lumagiti ebena ekawitamo da:maubana, ba:be lumagino komo ba: pote ebena ekawi danakapumiya: ba:be dawoeno ododi komo huiyala, iyo, ibi netewapino ukui ba: kapiyala. Ba:bema: a iya:tawahala, ba:bako lumagino tepo ipuwalo wiboaha: ka:ka: puliyanomola mabu lumagi anakapumidawagodolo Godokono hibi ka:ka:te a:kitanamene.*

¹⁶Numa:la:, Kelisote ebena ka:ka: a mabuma: tama:mo ihatiya:, ba:bema: a ebena ododi komodo malemale emalagidoloeno komo hibilo kiya:tawahama:nema:, iyo, wadiyala a ba: atumu aeno ka:ka: hibima: midipi mabuma: tama:mo ba:miya:tenakoma:.* ¹⁷Huiyatiya keba tetelo a hibima: midipi ipuwalo eta ilina dogodogodawate ilinaha:dawa umiti ebe owalubihino, ebete ba:mako tabo keba ka:na na:ka:goemene, “Na Godoko malemalelo nemalagidolonamo?” A:iye, ebete ba:bako tabo goe modoboaha:!” ¹⁸Ba:bema: naeno guguda:la:, a komopa:tamo malemale tabo dito a:kaga:lanakama:. Ao, wadiyala a komopino modoboaha: komokomo ulamelelamete iba:tamo malemale ilina ba ikalame Godokono hibi malemale iba:tamo ba:ba ka:na kohawakalimima:nema:.*

Godokono Holoholo Hapulu Toleheno Utitata Komo

¹⁹Ba:bema: kalakala konomola, a ba:moe malemale gabodo kiya:tawahama:nema: a ba: Godokono hibi komo ipuwalo emedehonama:, ba:gala aeno tepo ipuwalo ebena hete kapiyate ba itana ale toleha:ma: eda:hanama: ebena holoholo hapulu utitatama:.* ²⁰Huiyatiya keba tetelo aeno tepo ipuwano ukuiti a kubapima: da:ka:mimina:, ale ba:be kuba ukui lawe modoboaha: mabu ba:bako ukuiti Godogodone a:kapa:le. Numa:la:, ebete aeno hiliyonomo ugumuili komo ba iya:tawana ebete dopamo a tuputupupima: a:ka:miya:, ba:bema: ale ukui bilibilima: a:keda:hama: mabu ebena taboeno helote aeno tepo ipuwano helo na:gogolona.

²¹Ba:bema: naeno hidohido mabuluba:la:, eta tetelo aeno tepo ipuwano ukuiti a kubapima: da:ka:mimina:, ba:be kuba ukui laweheno

* 3:12 Tup Mabu 4:8 * 3:13 Yon 5:18-19 * 3:14 Yon 5:24 * 3:15 Haw 21:8

* 3:16 Yon 13:1; Gal 1:4 * 3:17 Tutumu 15:7 * 3:18 Ya:i 2:15-16

ale toleha:ma: eda:hate aeno toetoe tabo komago Godokono holoholo hapuamo dito konikulima:nema:.* ²² Ba:ba tetelo ale bada komoma: ebe da:toemehoma: ebete atamo hibilo kikaa:mema:ne, mabu ale ebenu tutumu tabamo papamila:halete ebenu ubi komokomo kapiya ba:bo ododilinakoma:.* ²³ Hibila, ba:moe ba: Godokono konomo tutumu tabola, ale ebenu Gudu Ya:su Kelisokono mahilo hibima: ba midina, a ipuwalo etate eta malemalelo bemalagidolonama:, Ya:suti a dopamo keba ka:na kiya:tua:miya: ba:ba ka:na.* ²⁴ Ba:gala eta komo ba:ma ka:nala. Kebe lumagiti Godokono tutumu tabamo da:papamiwatanako, ebete Godoko ipuwalo bemedena ba:gala Godote atumu ebe ipuwalo ba:kaemedena. Ba:bema: Godote a ipuwalo demedena a ba:be hibi komo iya:tawahala, mabu ebete atamo dikaa:miya: ba:be Hido-talona Gobogobote a ba:be komo biya:tua:mena.*

**Godokono Gobogobo Ba:gala Kelisotamo Alaholodawoeno
Gobogobo Ibino Hiya:hiya: Ododili Komo**

4 ¹ Naeno hidohido mabuluba:la:, komopa:te ba:ma ka:na dito da:ga:lanaka, “A Godokono Gobogobagopila,” la: ibino tabo hibima: akamida:la:. Wadiyala la: huiyatiya ibino tabo komokomo ba:gala emede komokomo hidamo nulamelelamenala:, mabu diyala, iba:te Godokono Gobogoboeno heloamo kuda: emedehona o kuba gobogoboeno heloamo demedehona. Numa:la:, ba:ma tetelo hopo konomolo ha:da tabo olamagimipa:te Godokono mahilo ka:milo ba: dito wapata:larena!” ² Ba:bema: la: Godokono Gobogobagoeno okodawa ba:ma ka:na kiya:tawahama:nemata, kebe lumagiti ba:ma ka:na dolamaginako, “Ya:su Kelisote lumagino apa:mo ba:moe hopamo hibilo a:pehawakaluya:,” ebe ba: Godokono Gobogobagoenola.* ³ Huiyatiya kebe lumagiti Ya:sukunu komoma: ha:da tabo dolamaginako ebe Godokono Gobogobagoeno okodawaha:, ao, ebenu gobogobo ba: Kelisotamo Alaholo Komo Ododidawoeno gobogobola. Ba: hibila, dopamo la: ba:ma ka:na uliya:mata, ba:be kuba gobogobote hopo habamo kopema:ne, ba:bema: ebete tawakaluba:tamo ya:lo puluhukuti ba:moe hopolo bemedena.*

⁴ Naeno hidohido guguda:la:, puya:te Godokono mahilamo ha:da tabo dolamagiminaka la:le ibino wato kikipo ya:lo a:lawimata, mabu la: ba: Godokono gugudila ba:gala la: ipuwalo oko dowatina ba:be Hido-talona Gobogoboeno helote konomoma: eda:na, iyo, ba:be helote ibi ipuwalo oko dowatina ba:be eta gobogoboeno helo na:gogolona.* ⁵ Numa:la:, ba:bi ha:da amihohopa:te ba:moe hopoeno komoma: ga:lana mabu hopo habalo

* 3:21 Yun 4:16 * 3:23 Yon 6:29; 13:34 * 3:24 1Yon 4:13

* 4:1 Ma:t 7:15; 1Yon 2:18; 2Yon 7; 1Tes 5:21 * 4:2 1Kol 12:3 * 4:3 1Yon 2:18

* 4:4 Ma:t 12:29; 1Yon 5:4-5

oko dowatina ibi ba: ba:be kuba gobogobagopila, iyo, hopo habanapino kalakala ba:bema: itana ibino tabo komokomo ulihoma.* ⁶ Huiyatiya aeno komo ba: hiya:nomola mabu a Godokono gugudima: eda:hanama: Ba:bema: numa:la:, kebe lumagiti Godokono komo hibilo diya:tawana ebete aeno tabo kulima:ne, huiyatiya Godokono komo iya:tawaha: lumagiti aeno tabo a:kulia:mene. Iyo, a ba:moe gabodo niya:tawahanama: kebe komate Godokono hibi Gobogobogodone da:pikulina ba:gala kebe komate ha:da amiho gobogobogodone da:pikulina ba:bi hiya:hiya: komo.

Godoko Ba: Malemaledawala

⁷Naeno hidohido mabuluba:la:, wadiyala a ipuwalo etate eta malemalelo kemalagidolo, etate eta malemalelo kemalagidolo, a ba:ba ka:na bewagelenama: mabu malemale komo ba: Godogodone pena. Ba:bema: kebe tawakaluba:godolo malemale emalagidolo komo ditanamene ibi ba: Godokono gugudila, iyo, ibi Godokono hibi komo iya:tawahala, ⁸ huiyatiya kebe lumagigodolo malemale emalagidolo komote itanaheno, ba:be lumagi Godokono hibi komo iya:tawaha: mabu Godoko ba: konomo malemaledawala. ⁹Numa:la:, Godote ebene malemale atamo ba:ma ka:na hawakalimiya:, ebete ebene Gudu kapiyanomo ba:moe hopamo a:poemiya: ale hibi ka:ka: ebegodone kolawema:.* ¹⁰Ba:bema: ba:be hibi malemale komo ba: ba:ma ka:nala. Dopamo ale Godoko malemalelo emalagidoloha: tetelo ebete a konomamo ba emalagidoloe ebene Gudu Kelisoko atamo ba:bo poemiya:, iyo, ebete ebene ubi ba:bo ihatiya: aeno kuba ododili komokomo Kelisokono hawa:mo egebolea:mete a ebene gugudima: komidima:.*

¹¹O naeno hidohido mabuluba:la:, Godote ebene malemale komo atamo ba:ba ka:na hawakalimiya:, ba:bema: wadiyala a ba: atumu etate eta malemalelo ba:kaemalagidolonakoma:. ¹²Ba: hibila, ba:moe hopo tupuimi mabuni eta lumagiti Godoko kumiya:ha:, huiyatiya keba tetelo a ipuwalo etate eta malemalelo kemalagidolo, etate eta malemalelo kemalagidolo, a ba:ba ka:na demedehonama:, ba:ba tetelo komopa:te aeno ododi ipuwado Godoko hibilo kumima:na: mabu ebete a ipuwalo bemedena ba:gala ebene malemale komote a ipuwalo tabonomola.*

¹³Godote a ipuwalo demedena ba:gala ale ebe ipuwalo demedehonama:, ba:be komo a keba ka:na na:kiya:tawahama:? Dopo komo ba: ba:ma ka:nala, Godote atamo dikaa:miya: ba:be Gobogobote a kiya:tua:mema:ne.* ¹⁴⁻¹⁵Ba:gala aeno tabo olamagimi komo ba: eta a iya:tua:me komola. Iyo, ale baida:mo dumiya:ma: ba:be hibi komo komopa:tamo ba:ma ka:na bolamagiminakoma:, “Godote ebene Gudu

* 4:5-6 Yon 8:47; 15:19 * 4:9 Yon 3:16 * 4:10 Lom 5:8-10; 1Yon 2:2 * 4:12 Yon 1:18
* 4:13 2Kol 1:22; 1Yon 3:24

hopo habamo a:poemiya, ebete tawakalubino Ka:ka: Mula:lamedawama: kopeda:nama:.” Ba:bema: hibila, kebe lumagiti hawakala ba:ma ka:na dolamagina, “Ya:suku ba: Godokono Gudula,” Godote ba:be lumagi ipuwalo hibilo bemedena ba:gala ebete atumu Godoko ipuwalo ba:kaemedena. ¹⁶Ba:gala ba:be hido ukui lawema: Godokono malemale komote atumu aeno eta iya:tua:medawama: keda:na. Iyo, Godote konomo malemawadawama: ba eda:na a malemalelo emalagidoloena, ba:bema: a ipuwalo kebe lumagiti ba:be komo hibima: miditi malemale emalagidolo ipuwalo demedenamene, ba:be lumagiti kiya:tawama:ne ebete Godoko ipuwalo bemedena ba:gala Godote ebe ipuwalo atumu ba:kaemedena.

¹⁷Numa:la:, ba:moe malemale emalagidolo komodo a ba: tuputupu tawakalubima: eda:hanama:, ba:bema: Godote hiliyonomo tawakalubino kuba komokomo danagilamelelamemene, ba:be Ko Hegelalo ale ebene holoholo hapuamo kalakalago konutitama:nema:. Ba:ba tetelo tole komote agodolo a:kitanamene, mabu ebete Hunu Habalo keba ka:na kemedena, ale ba:moe hopolo ba: atumu ba:ba ka:na kaemedehonama:. ¹⁸Ba: hibila, Godokono hibi malemale emalagidolo ipuwalo tole komo puliyala, mabu malemale emalagidolo komote tole komo gobogobamo ebene heloamo ka:na:matema:ne. Ba:bema: kebe lumagiti Godokono holoholo hapuamo utima: da:toletolena, Godokono malemale emalagidolo komote ebe ipuwalo oko hidamo kowatinaha:, iyo, ba:bako lumagiti nemalagidolona Godote ebetamo kuba huiya kikamema:ne, ba:bema: ebegodolo tole komo kapiyate itana.

¹⁹Numa:la:, Godote a dopamo malemalelo nemalagidoloenami, ba:bema: wadiyala a malemale emalagidolo ipuwalo bemedehonama:. ²⁰Ba:bema: kebe lumagiti ebene ekawitamo maubalo ba:ma ka:na da:goemene, “Nale Godoko malemalelo nemalagidolonamo huiyatiya ama: kemalagidolonaha:,” ba:be lumagi ba: ha:da amihodawala. A:iye! Ebete ba:moe hopolo ba emedena kebe lumagi ebene baida:mo dumina ba:be ekawi malemalelo emalagidoloheno, ebete umiha:ma: deda:na ba:be Godo malemalelo keba ka:na na:kemalagidolonamene? Gabo puliyanomola, a:kitanamene! ²¹Ba: hibila, Kelisote atamo kebe ko tutumu tabo dikaa:miya: ba:be tabo ba: ba:ma ka:nala, kebe lumagiti Godoko malemalelo demalagidolona, wadiyala ebete atu gabodo ebene ekawi malemalelo na:kaemalagidolonamene.*

Hibima: Midipino Helote Ba:moe Hopoen Helo Anakapumi Komo

5 ¹Numa:la:, Ya:suti Godokono Oemedawa Kelisoma: deda:na, puya:te ba:be komo hibima: da:midina ibi ba: Godokono gugudila, ba:bema: puya:te Nabiwi Godoko malemalelo demalagidolona, iba:te atumu

* 4:21 Mak 12:29-31

ebeno gugudi hiliyonomo atu malemale komago kaemalagidolena.*
 2Ba:bema: Godokono malemale emalagidolo komote agodolo ebena komo guguda:tamo ditana, ale ba:be komo ba:ma ka:na iya:tawahanama, keba tetelo ale ebe malemalelo ba emalagidolo ebena tutumu tabamo da:papamila:hanakoma, ba:ba tetelo ebena malemale komote a ipuwalo hibilo itananako. 3Ba: hibila, Godoko malemalelo emalagidolo komo ba:gala ebena tutumu tabamo papamiwata komo, ba:bi netewa komate hiya:hiya: kapola:naha, ibino oko owati komo ba: kapiyala. Ba:gala ale ba:ma ka:na a:kemalagidolama, Godokono tutumu tabamo papamila:ha komote atamo kodakodanomoma: eda:na.* 4-5Ao, eba ka:naha, mabu Godokono gugudi hiliyonomagodolo ebena helo bitana iba:te ba:moe hopoenokuba ododi helo kanakapumima. Ba:bema: hopo haboenokuba ododili komo anakapumima: lumagiti helonomoma: keba ka:na na:keda:mene, iyo, pote na:ka:modobomene ba:moe hopoenokuba ododili komo anakapumima:? Ba: hibila, a ipuwalo pote ebena hibima: midipuwalo Ya:suku Godokono Guduma: da:goena, ba:be dawate modobo helo ba:lawenakomene.

**Ya:su Kelisokono Hibi Komo Da:hawakalimina
 Ba:bi Netewa-kapiya Komo**

6Ba:moe komo ba: hibila. Ya:su Kelisote ba:moe hopamo da:piya, ebete ebena hibi komo hawakalimima: ebete beya ba:gala hawi ka:ka:la komago atamo a:puluhukuya, iyo, ebete ba:moe netewa gabodo ebena komo atamo a:pehawakalimiya. Ba:gala ba:moe ba: eta komola, Godokono Gobogobote atumu Ya:sukunu hibi komo bekahawakalimina mabu ebe ba: Godokono hibi komo hawakalimidawala.* 7Ba:bema: Kelisokono komo kohawakalimima: ba:moe netewa-kapiya komate ba:pola:namena, 8Godokono Gobogoboeno tabo komo, ba:gala Kelisokono hawiti da:ka:ka:liya: ba:be komo, ba:gala hopo lumagiti ebe beyamo dadutiya: ba:be komo, iyo, ba:moe netewa-kapiya komate ba:moe atu komo behawakalimina, Ya:su Kelisoko ba: Godokono Gudula.*

9Numa:la, hopo habanapa:te hibilo da:ga:lanaka, komo hiliyonomo tetelo ale ba:bi tabo komo hibima: da:midilinakoma: ba:be komo kubaha. Huiyatiya Godote ebena Guduino komoma: kebe tabo ka:goena, wadiyala ale ba:be tabo hidamo uliti hibinomoma: komidima:nema, iyo, Godokono tabo komokomo ba: hibinomola, ebete ha:da tabo a:kolamaga:le, ba:bema: ebena taboenokuba helote hopo tawakalubino helo na:gogolona.* 10Ba:bema: kebe lumagiti Godokono Gudu hibima: da:midina, ba:be lumagino tepo ipuwalo Godokono hibi tabote bitana. Huiyatiya numa:la, kebe lumagiti

---

* 5:1 1Yon 4:15 * 5:3 Yon 14:15,23-24 * 5:6 Yon 1:29-34 * 5:8 Yon 15:26

* 5:9 Yon 5:32-37

Godokono tabo hibima: midihino ba:be lumagiti ba:moe gabodo Godoko ha:da amihodawama: midina, mabu Godote ebene Guduino komoma: hibilo da:goiya:, ba:be hibima: midiha:dawate ba:be tabo ubiha:ma: eda:na. * ¹¹Ba: hibila, Godote ebene Guduino hibi komo hawakalimima: ba:moe komo bododiya:, ebete ebene Gudugodolo ditana ba:be wiboha: ka:ka: atamo ikaa:miya:. ¹²Ba:be mabuma: kebe lumagiti Godokono Gudu hibilo danukumina ebegodolo wiboha: ka:ka:te bitana, huiyatiya kebe lumagiti Godokono Gudu laweheno, ebe niliya, hibi ka:ka:te ebegodolo kitanaha:.*

Godokono Guduino Wiboha: Ka:keno Komo

¹³Ba:bema: la: puya:te Godokono Guduino mahilo hibima: da:midinama, na ba:moe leta la:tamo ododimo, la:le wiboha: ka:ka: da:lawiya:ma ba:be ka:ka:te la:godolo ba itana la:le hibilo kiya:tawahama:.* ¹⁴Ba: hibila, ale toetoe tabago Godokono holoholo hapuamo da:nikulima:, ba:ba tetelo ale toleheni aeno modoboha: komokomoma: ebe kokiyamema:nema:, ba:bema: a ba:moe komo iya:tawahala, ale kebe komo Godokono ubilo ebe da:toemehoma:, ebete ba:be toetoe tabo hibilo kulima:ne. * ¹⁵Ba:gala a iya:tawahala, Godote aeno toetoe tabo dulihomene ebete a hibilo kowalubima:ne, iyo, a kebe komo ebegodone lawema: ebe da:toemehoma: ebete atamo kikaa:mema:ne, mabu hiliyonomo tetelo ebete aeno toetoe tabo komokomo ulihonako.

¹⁶Ba:bema: la:le hibima: midipi ipuwalo eta ekawino kuba ododi komo dumima, wadiyala la: ebene komo Godotamo toetoe tabamo nadipatimiya:la:, ba:bene Godote ebene tepo ipuwoeno komo hiduimiti ebetamo ka:ka: gala kakikamema:ne. Huiyatiya keba tetelo lumagiti konomo kuba dododimini, ba:ma ka:na ebete Godokono Gobogoboeno hibi oko kubama: da:goemene, ba:ba tetelo ebene ka:ka: mabuma: Godotamo akatoetohala:, wadiyala ba:bako kubadawate hoea:mo na:toamene. * ¹⁷Numa:la:, ba:moe kuba ododi komo kapiyanomote lumagi hoea:mo komagatama:ne, ba:bema: la: naeno tabo komoma: aka-ukuibilibilihala:. Ba: hibila, a tawakalubino ododili komo hiliyonomo ipuwalo aeno tuputupuha: komo ba: Godokono kukala wakalami komola, huiyatiya kalakala konomola, ebegodolo helo bitana ba:bako hiya:hiya: kuba ododili komo egebolea:mete ka:ka: atamo gala kakikaa:mema:.

¹⁸⁻¹⁹Ba: hibila, a iya:tawahala Godokono guguda:te kuba ododili ipuwalo kemedehonaha:, mabu Godogodone da:hawakaluya: ba:be Helodawate ibi na:ga:lulatelena Kubadawa Saitanate ibi

* 5:10 Gal 4:6 * 5:12 Yon 3:36 * 5:13 Yon 20:31 * 5:14 Yon 14:13; 1Yon 3:21-22

* 5:16 Ma:t 12:31

kubahilamekapoma: Ba:bema: numa:la:, ba:moe hopo konomote ba:be Kubadawoeno helo ipuwalo itana, huiyatiya a iya:tawahala a hibima: midipa:te ba:moe hopolo ba emedehona a ba: Godokono gugudima: eda:hanama:, ba:bema: eta kuba komote a a:kologia:mene.* ²⁰Ba:gala a eta komo iya:tawahala, Godokono Guduti ba:moe hopamo da:piya:, ebete atamo hido mulu komo a:pikaa:miya: ale Hibidawoeno komo hidamo kiya:tawahanama:. Numa:la:, ba:be Hibidawa ba: Godotela, ebe ba: Wiboha: Ka:ka:la, ba:bema: kalakala konomola, ale ebenu Gudu Ya:su Kelisoko ipuwalo bemedehonama:!

²¹Ba:bema: naeno hidohido guguda:la:, wadiyala la: hibi Godo kapiya ba adikumina, komo ida:da:li adikulame komamo ba:gala ibino ha:da amiho gobogoboeno ukui komamo akapapamila:hanakala:

Ba:moe ba: naeno tabo kuititila. Ba:ba:la.

---

* 5:18-19 1Yon 3:9